

AutoCAD LT

2009

Rajzmódosítás

Magyar változat

Dr. Pétery Kristóf

Mercator
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-606-724-3

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2008
© Mercator Stúdió, 2008

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu és www.peterybooks.hu
T/F: 06-26-301-549
06-30-305-9489
e-mail: info@akonyv.hu

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	6
RAJZMÓDOSÍTÓ PARANCSONK	13
RAJZELEMEK KIVÁLASZTÁSA	14
KIVÁLASZTÁS SZABÁLYOZÁSA	14
RAJZELEM-KIVÁLASZTÓ PARANCS	19
KIVÁLASZTÁS A TULAJDONSÁGOK PALETTÁBAN	22
KIVÁLASZTÁSI HALMAZ GYORSKIJELÖLÉSSSEL	23
MŰVELETEK FOGÓKKAL	25
FOGÓK BEÁLLÍTÁSA	27
FOGÓK ALKALMAZÁSA.....	28
RAJZELEMNYÚJTÁS FOGÓKKAL	30
NYÚJTÁS BÁZISPONTHOZ KÉPEST	31
MÁSOLÁS FOGÓKKAL	32
FORGATÁS BÁZISPONT KÖRÜL	33
RAJZELEMMOZGATÁS FOGÓKKAL	34
ELEMLEPTÉK VÁLTOZTATÁS FOGÓVAL	35
RAJZELEMTÜKRÖZÉS FOGÓKKAL.....	36
ÖSSZETETT RAJZELEMEK SZÉTVETÉSE ELEMELKRE	36
RAJZTISZTÍTÁS.....	37
VÁGÓLAP MŰVELETEK.....	39
RAJZELEMEK TÖRLÉSE	41
TÖRÖLT ELEM VISSZAÁLLÍTÁSA.....	41
RAJZELEMEK TÖBBSZÖRÖZÉSE	42

RAJZELEMENK MÁSOLÁSA	48
RAJZELEMENK MOZGATÁSA	49
RAJZELEMENK TÜKRÖZÉSE	50
RAJZELEMENK FORGATÁSA.....	51
ELEMLÉPTÉK MÓDOSÍTÁSA	53
RAJZELEMENK NYÚJTÁSA	54
RAJZELEMENK MEGTÖRÉSE	57
RAJZELEMENK METSZÉSE.....	59
ÖSSZETETT OBJEKTUMOK METSZÉSE	60
METSZÉS KÉPZELETBELI METSZÉSPONTIG.....	62
RAJZELEMENK MEGHOSSZABBÍTÁSA	63
METSZŐ VONALAK LETÖRÉSE	65
VONALAK ÖSSZEKÖTÉSE ÍVVEL.....	67
EGYENESEK ÖSSZEKÖTÉSE ÍVVEL	68
KÖRÖK ÖSSZEKÖTÉSE ÍVVEL.....	69
ÍV ÉS VONAL ÖSSZEKÖTÉSE ÍVVEL	70
VONALLÁNCOK LEKEREKÍTÉSE.....	70
LEKEREKÍTÉSI SUGÁR BEÁLLÍTÁSA.....	71
PÁRHUZAMOS VONALAK ÉS GÖRBÉK RAJZOLÁSA	71
ELEMJELLEMZŐK MÓDOSÍTÁSA	73
VONALLÁNCOK SZERKESZTÉSE	77
NYÍLT VONALLÁNCOK BEZÁRÁSA	79
ZÁRT VONALLÁNCOK FELNYITÁSA	79
BŐVÍTÉS SZAKASSZAL ÉS ÍVVEL.....	79
VASTAGSÁG MEGVÁLTOZTATÁSA	80
CSOMÓPONT SZERKESZTÉSE.....	80
GÖRBEILLESZTÉS VONALLÁNCRA.....	83
SPLINE-ILLESZTÉS VONALLÁNCRA.....	83
VONALLÁNC KISIMÍTÁSA.....	85
VONALTÍPUSMINTA ELŐÁLLÍTÁSA.....	86
UTOLSÓ MŰVELET VISSZAVONÁSA	86
ÖSSZETETT DINAMIKUS MÓDOSÍTÁS	87

GÖRBÉK EGYESÍTÉSE	88
RAJZELEMÉK ÁTNEVEZÉSE	88
ATTRIBÚTUM SZERKESZTÉSE	89
BLOKKLEÍRÁS SZERKESZTÉSE	91
FELIRATOZÁSI OBJEKTUMOK LÉPTÉKMÓDOSÍTÁSA.....	94
OBJEKTUMOK MEGJELENÍTÉSI SORRENDJE	97
IRODALOM	99

ELŐSZÓ

Az AutoCAD vezeti a személyi számítógépeken futó, számítógépes tervezést segítő rajzprogramok piacát. Ha a felmérések nem csalnak, akkor ez a vezető szerep 80 százaléknál is nagyobb piaci részesedést jelent. A mérnöki tervezés szakemberei építészeti, gépészeti és egyéb területeken világszerte rajzok millióit készítették el ezzel az eszközzel a program megjelenése óta. Ez köszönhető annak a szívós fejlesztő munkának is, amelynek révén a programot létrehozó Autodesk mintegy másfél évenként újabb programváltozattal rukkol elő. Mérnökök, tervezők, műszaki szerkesztők és rajzolóok olyan eszközöket kapnak ezzel a szoftverrel kezükbe, amelyekkel más tervezőrendszerek nem, vagy csak elvétve rendelkeznek.

Az AutoCAD LT 2009 elérhető árú kétdimenziós műszaki rajzprogram, amellyel a rajzok hatékonyan és biztonsággal megoszthatók. A szoftver által kezelt *DWG* formátum teljesen kompatibilis a „nagy” AutoCAD programéval, valamint az arra épülő iparág specifikus alkalmazásokkal (Land, Mechanical, Architectural Desktop) sőt a gyártó cég licenckezelési politikája szerint az LT változatról kedvezményes áron lehet váltani a többet tudó háromdimenziós változatokra. A rajz megosztását segíti a weben használható, írásvédett *DWF (Design Web Format)* is.

Természetesen a „nagy” AutoCAD program további előnyöket kínál – igaz ennek meglehetősen magas ára is van – a 3D szolgáltatások, tervdokumentációk kezelése, dinamikus blokkok készítése, testreszabás (LISP, ARX, VBA), bemutatószerű grafika, CAD szabványok kezelése valamint a hálózati licenckezelés terén

A szerkesztés hatékonyságának fokozása érdekében már a 2004-es változatban csaknem felére (átlagosan 54 %-ra) csökkentették a rajzfájlok méretét, jelentősen átdolgozták a program kezelői felületét, biztonságosabbá tették az adatmegosztást (egyetlen *DWF* fájlban már több *DWG* rajz is közzétehető), használhatók az iparág specifikus alkalmazások objektumai, továbbfejlesztették a Design-

Center és DesignCenter Online, valamint a szövegszerkesztési, tulajdonságkezelő, csoportmunka-támogató eszközöket stb.

Az AutoCAD LT 2009 új szolgáltatásai és funkcionalitása nem járt a 2004-es változatban bevezetett DWG és DXF™ fájlformátumok módosításával, így a fájl szintű kompatibilitás megmaradt az AutoCAD LT 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 és AutoCAD LT 2009 szoftververziók között. Annak köszönhetően, hogy a 2009-es változat natív fájlformátuma megegyezik a 2007-es változat formátumával, a három legutóbbi változat felhasználói könnyen, rajzaik konvertálása nélkül működhetnek együtt egymással.

A tartalom és a szabványok is könnyebben megoszthatók másokkal, így a munkacsoport tagjai könnyebben alkalmazhatják a házi szabványokat, rajzaik szabványnak megfelelésége könnyen ellenőrizhető, a szabványkövetési jelentés kinyomtatható, villámposztával továbbküldhető. A korábban kialakított DesignCenter Online lap szolgál arra, hogy rajta keresztül i-drop formátumú rajztartalmakat, előre gyártott félkész termékeket (blokkokat, szabványokat, elrendezéseket, sőt teljes *dwg* fájlokat) az autodesk.com, vagy partner gyártók webhelyéről rajzunkba vontassunk.

Ezen szolgáltatásbővülés mellett igazán nehéz volt elképzelni, mi hasznos jöhet még a következő, tehát a legújabb, 2009-es programverzióban. Az új szolgáltatásokról Flash alapú animált bemutatót indíthatunk vagy a telepítő CD-ről vagy a **Help** menü **New Features Workshop** parancsával. Egy listában megválaszthatunk, hogy milyen korábbi tapasztalatokkal rendelkezünk, mely változat újdonságaira vagyunk kíváncsiak (AutoCAD LT 2007, 2008 vagy 2009). Bár itt viszonylag kevés újdonságot figyelhetünk meg, a parancsok sorát összevetve a korábbi parancslistával kiderül, hogy összesen 26 új parancs és 25 új rendszerváltozó jelent meg. Érdekeség, hogy ezek az újdonságok most részben egyszerre jelentek meg a „nagy” AutoCAD programban is, szemben a korábbi szokással, miszerint az LT újdonságai egy verzióval követték az AutoCAD újdonságait.

Mindazok számára, akik a 2006-os vagy korábbi változatról térnek át az AutoCAD LT 2009-re, összefoglaljuk a 2007-es és a 2008-as változat újdonságait is a megelőző változathoz viszonyítva. *A rajzelemek létrehozásával, a rajzkezeléssel kapcsolatos legfontosabb újdonságok a 2007-es változatban:*

A leglényegesebb, hogy az AutoCAD 2006-os változatához hasonlóan, már az AutoCAD LT 2007-es változatban is létrehozhatunk, módosíthatunk dinamikus blokkokat. A korábbi változatban csak a „nagy” AutoCAD-ban létrehozott dinamikus blokkokat alkalmazhattuk. Dinamikus blokkokból mindjárt rengeteg mintát is kapunk. Ezekkel a blokkok parametrikusan illeszthetők be, nem kell például egy hatlapfejú csavart az összes járatos méretben megtervezni, eltárolni, elegendő egyetlen dinamikus példány, amelynek beillesztésekor listából kiválasztva adjuk meg a szabványos méretet vagy elnevezést. Az új parancsok többsége a dinamikus blokkokkal foglalkozik.

A rajzokhoz digitális aláírást kapcsolhatunk, így igazolható annak eredetisége és változatlansága.

Rajzainkhoz külső referenciaként csatolhatunk DWF állományokat és az ilyen fájlokat publikálhatjuk. Rajzunkat a csatolt DWF állomány feletti rétegeken hozzuk létre. A DWF állomány megfelelő elkülönítése érdekében módosíthatjuk kontrasztját, elhalványulását. Az alávetítésen láthatósági kereteket alkalmazhatunk (látszólagosan vághatjuk az alávetítést).

A rétegkezeléssel kapcsolatos 15 új parancs.

Parancsot készítettek a táblázatok cellatulajdonságainak másolására is.

Rajzainkat a beépített PDF driver segítségével PDF formátumba konvertálhatjuk, amely az ingyenes Acrobat Reader segítségével tekinthető meg.

Továbbfejlesztették a külső referenciák szervezését, kezelését is. *A 2008-as változat újdonságai:*

Új feliratozásléptékezési szolgáltatásokat vezettek be, amelyekkel a nézetablakok léptéktényezőjétől függő módon mindig helyesen, de más méretben, tartalommal megjelenő szöveget, méreteket, tételszámot, blokkot, attribútumot, sraffozást hozhatunk létre.

A legújabb változatban régen nem módosított, szinte tökéletesnek hitt részekhez is hozzányúltak és hasznosan fejlesztették tovább a bevált funkciókat is. Így esett ez például a méretezéssel. Most a mérettűréseket igazították, paraméterezhetővé tették a szögméretek helyét (szögön belülre vagy kívülre), sugárméretekhez bevezették az ívsegédvonalat. Méretmegtöréseket, segédvonal-

szakadásokat készíthetünk, beállíthatjuk a méretek közötti távolságot. Új rajzelem a többszörös mutató, amely több beállítással rendelkező objektum. Ekkor egy mutatószöveghez több nyíl tartozik, illetve a mutatószövegeket egy helyre rendezhetjük.

A bekezdéses szövegek már többhasábosak, az attribútumok többsorosak is lehetnek. A bekezdéses szöveg objektumot tehát úgy módosították, hogy amint lehet, automatikusan több hasábsban jelenjen meg a szöveg.

A táblázatokkal kapcsolatos igen fontos újítás, hogy a táblázat- adatokat a közismert Microsoft Excel táblázataiból csatolva illeszthetjük be, így az adatkapcsolat biztosított a táblázat és a rajz között. Bármely módosítás egyszerűen átvezethető a két fájl között. Az összes csatolt adat egyszerűen frissen tartható és szinkronizálható. Bővítették a táblázatstílusokat. Az új formátumbeállításokkal szintén könnyen hozhatunk létre táblázatot, de meglévő táblázatból is készíthetünk stílust, amellyel egységesíthető a táblázatok megjelenése. Nagy jelentőségű az új Adatkiemelés varázsló, amellyel a rajz objektumainak (blokkokat, attribútumok is) adataiból kigyűjtött tulajdonságadatokat Excel munkalaphoz csatolhatjuk vagy exportálhatjuk. Az oszlopok átrendezhető, elrejthető, tartalmuk sorba rendezhető.

Továbbfejlesztették a fóliákat is. Most a papírtérbeli nézetablakoként eltérő tulajdonságokat adhatunk meg. Ennek megfelelően a Fóliatulajdonság-kezelőben négy új oszlop jelent meg, amelyben a fóliatulajdonság-felülírások (VP szín, VP vonaltípus, VP vonalvastagság, VP nyomtatási stílus) rögzíthetők az aktuális nézetablakra. Ha ilyen tulajdonságokat használunk, akkor ezekhez a program automatikusan létrehoz egy szűrőt is. A zárolt fóliák halványíthatók.

A felhasználói felületen csak kisebb változások történtek. Ha 2D rajzolás végzünk, akkor a munkaterületen, a műszerfalon csak a 2D rajzoláshoz és a feliratozáshoz kapcsolódó gombok és vezérlőelemek jelennek meg. Választhatjuk e mellett még a klasszikus megoldást is. A rajz állapotsorába kerültek a feliratok léptékezésének eszközei. Átalakították a helyesírás-ellenőrzőt is. Most az ellenőrzés a teljes rajzon vagy a megadott területeken is végrehajtható, ha a program hibát talál, akkor fókuszál a hibára és kiemeli az elírt szót.

A 2009-es változat újdonságai:

A legnagyobb újdonság a teljesen átdolgozott felhasználói felület. Ebben a Microsoft Office 2007 rendszer szalagjait vették át a fejlesztők, azonban nem követték az ottani nehézkes testre szabást (az Office szalagjai ugyanis csak XML szerkesztéssel módosíthatók), hanem a grafikus felhasználói felületen biztosították a módosításhoz szükséges eszközöket. Ugyancsak előnyösebb az Office megoldásánál, hogy az AutoCAD programban a hagyományos, „klasszikus” menü is elérhető, akinek az szükséges, egyetlen kattintással visszaállhat a régi rendszerre. Ha a szalag használata mellett döntünk, akkor is egyszerűen elérhetjük a régebbi menüt. A kiválasztott objektum mellett jelenik meg a gyors tulajdonságok paletta.

Új navigációs eszközt vezettek be, a kormánykereket, amellyel a kép gyorsan nagyítható, mozgatható az ablakban. A megnyitott rajzok és az aktuális rajz elrendezései közötti váltást segíti a lapok előképe.

Megújították az információszerezési lehetőségeket, most sokkal könnyebben és több oktatóeszközt érhetünk el. Átalakították a kommunikációs központot, RSS csatornát is használhatunk.

A földrajzi koordináták rajzhoz csatolása segíti a megvilágítás, tájolás elbírálását akár földrajzilag távoli irodában is. A földrajzi koordinátákat átvehetjük *.kml*, *.kmz* fájlból, a Google Earth alkalmazásból vagy a szélesség-hosszúság adatpárt begépelhetjük.

Megjelent a DWF fájl utódja, a Microsoft XML Paper Specification (XPS) formátumán alapuló DWFx formátum. Ezek egyszerűen megtekinthetők az Internet Explorer, Windows XP, vagy Vista segítségével.

Továbbfejlesztették a rétegtulajdonság-kezelőt, melyet most már transzparensszen, más parancsok végrehajtása közben is a képernyőn tarthatunk, benne a rétegszűrő panel bezárhatóvá-kinyithatóvá vált.

Az AutoCAD-del való jobb kompatibilitás érdekében már az LT-ben is használhatunk nem négyszögletes nézetablakot, True Color színeket, mezőket.

A könnyebb kezelhetőség és az árcsökkentés érdekében most az AutoCAD LT 2008-as változatához hasonlóan több kötetben tárgyal-

juk a programot. Az újdonságokat és szükséges alapismereteket az „*AutoCAD LT 2009 – Kezdő lépések*” című kötetben ismertettük.

Az „*AutoCAD LT 2009 – Rajzelemek*” című kötet foglalkozik a rajz létrehozásával, az alapvető objektumok kialakításával, az „*AutoCAD LT 2009 – Fóliák, tulajdonságok*” kötet tárgyalja a rajzi rétegek kialakítását, felhasználási területeit és szempontjait.

Az „*AutoCAD LT 2009 – Blokkok, Xrefek*” című kötet a rajzelemek csoportosítását, „újrahasznosítását”, elemkönyvtárak használatát és a rajzok közötti kereszthivatkozásokat tárgyalja.

Az „*AutoCAD LT 2009 – Rajzmódosítás*” című kötet írja le a programmal létrehozott alapvető rajzelemek módosításának legkülönbözőbb típusait (a vágást, a nyújtást, a tükrözést, a megtörést, a letörést stb.).

Az „*AutoCAD LT 2009 – Megjelenítés*” című kötet foglalkozik a rajz különböző képernyős és nyomtatási megjelenítési módjaival, a rajzgépek használatával.

Az „*AutoCAD LT 2009 – Változók, lekérdezések*” című kötetben a működést szabályozó és információs rendszerváltozókat mutatjuk be. Az új programváltozatban megjelent 25 teljesen új rendszerváltozó is a 26 új parancs mellett.

Az „*AutoCAD LT 2009 – Testre szabás, beállítások*” című kötet ismerteti a program optimális használatához szükséges előkészítő munkákat, illetve a hordozható licenc használatát, valamint átfogó parancsösszefoglalót adunk. Az egyik, nem biztos, hogy a felhasználók szempontjából szerencsés újdonság, hogy az AutoCAD LT 2005 szoftverben a korábban jogosultság megadása néven ismert folyamat helyét az iparágban újabban terjedő termékaktiválás vette át. Az AutoCAD LT 2009 verzió is a termékaktiválást használja.

Könyvünk tömören, a kezdő és haladó felhasználók számára egyaránt érthető módon összefoglalja az AutoCAD LT 2009-es változatának rajzmódosítással kapcsolatos tudnivalóit. Néhol, ahol nem volt zavaró, felhasználtunk az angol nyelvű változathoz származó illusztrációját is.

A kötet megértéséhez különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Windows XP operációs rendszer alapfokú ismerete. A könyvet ajánljuk azoknak, akik kényelmesen, gyorsan, tetszetős formában szeretnék elkészíteni rajzaikat, azokat pon-

tosan jól olvasható módon kívánják beméretezni, amihez ezúton is sok sikert kívánunk.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni, ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2008. július

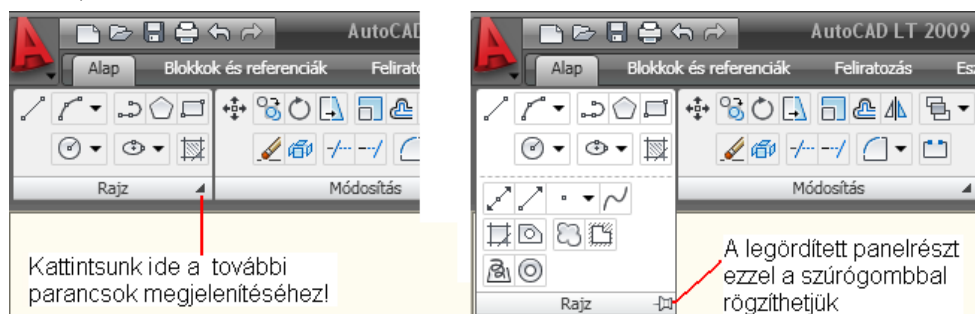
Köszönettel

a szerző

RAJZMÓDOSÍTÓ PARANCSONK

A **Módosítás** és a **Formátum** menü parancsaival, illetve a **Tulajdonságok** paletta és a **Módosítás**, vagy a **Módosítás II** eszköztár, valamint az **Alap** szalag **Módosítás** palettájának egyes ikonjaival a rajz szerkeszthető, módosítható. Ez a fejezet a rajzelemek törlésével, fogók segítségével történő szerkesztésével, áthelyezésével, többszörözésével, elforgatásával, nagyításával, tükrözésével, lekezekítésével, vágásával, illesztésével stb. foglalkozik.

A paletták lenyithatók, a lenyitott rész igény szerint állandóan a képernyőn tartható. A szalagok beállításával a *Testre szabás* című kötetben részletesen foglalkozunk. Az ebben a kötetben is hivatkozott menüparancsok az új *2D Rajzolás és feliratozás* munkatérben a munkaablak bal felső sarkában látható AutoCAD ikonból kattintással gördíthetők le, de aki a hagyományos megoldást szeretné használni, az inkább váltson át a *Klasszikus AutoCAD LT* munkatérre.

1. ábra

Ezt többek közt az állapotsor Munkaterületek közti váltás gombmenüjéből tehetjük meg. A klasszikus nézetben is megjeleníthető a szalag a parancssori **SZALAG** parancssal, vagy az **Eszközök/Paletták** ▶ **Szalag** parancssal. A kikapcsoláshoz a menüpa-

rancs megismétlését, vagy a parancssori **SZALAGBEZÁR** parancsot használjuk.

RAJZELEMEK KIVÁLASZTÁSA

A rajzelemek kiválasztása szükséges a legtöbb szerkesztő parancs alkalmazásához. A kiválasztott rajzelemek halmaza bővíthető, szűkíthető, azaz a sorozatba újabb elemeket vehetünk fel vagy elemeket törölhetünk. A kiválasztott rajzelemekhez a rajzelemek jellegzetes helyein megjelenő fogók (*grips*) is hozzátartoznak, ezeket külön részletezzük. Az AutoCAD LT kiemeli a kiválasztott objektumokat, ha a HIGHLIGHT rendszerváltozó be van kapcsolva. Egyes parancsok megengedik a parancs alá vont rajzelemek előzetes kiválasztását is. A rajzelemek előzetes kiválasztását alább ismertetjük.

KIVÁLASZTÁS SZABÁLYOZÁSA

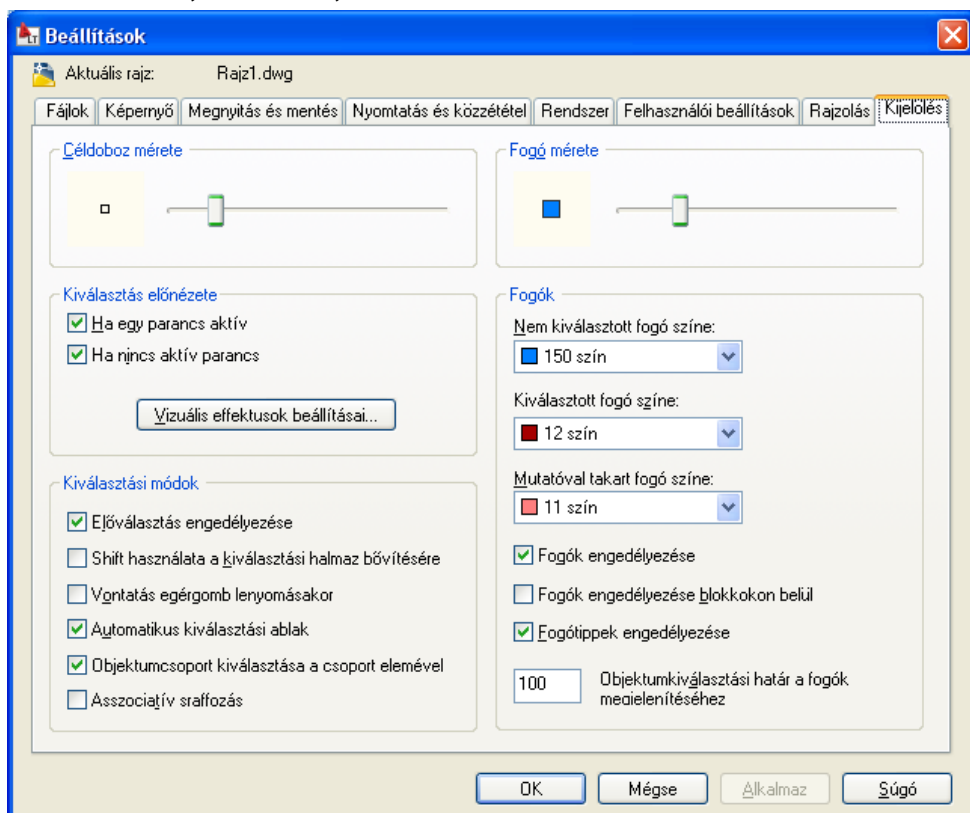
Az **Eszközök** menü **Beállítások/Kijelölés** párbeszédpanel-lapja segítségével állítjuk be a rajzelem-kiválasztás módját (lásd a 2. ábrát). Ez a párbeszédpanel megjeleníthető a munkaablak bal felső sarkában látható AutoCAD ikonra, azaz a menütallózóra kattintva legördülő menü **Beállítások** parancsával is. A beállítási lehetőségek kissé bővültek az előző verziótól a 2005-ös, és a 2006-os változatban egyaránt. Ez utóbbiban jelent meg a **Kiválasztás előnézete** csoport. Az itt elvégezhető beállítások megadhatók új rendszerváltozókkal is, amelyet a *Változók, lekérdezések* kötetben ismertettünk.

Eredeti alapértelmezés szerint **Előválasztás engedélyezése** és **Automatikus kiválasztási ablak**, azaz ablakos kiválasztás, illetve **Objektumcsoport kiválasztása a csoport elemével** módok választhatók. Ezeket és a többi módot együttesen is alkalmazhatjuk, ha a megfelelő kapcsolót bekapcsoljuk.

A **Céldoboz mérete** gördítősávjával itt is beállíthatjuk a céldoboz méretét. Ugyanennek felel meg a PICKBOX rendszerváltozó értékadása is. Ez a rendszerváltozó ugyanis a céldoboz méretét tartalmazza képpont egységekben.

A **Kiválasztási módok**csoportban választható kijelölő módok:

- Előválasztás engedélyezése:** Ezt a kapcsolót bekapcsolva a parancsok végrehajtása előtt választhatjuk ki azokat a rajzelemeket, amelyekre a később kiadott parancs vonatkozik. Az így kiválasztott rajzelemeken a következő parancsokkal végezhetünk műveleteket: **KIOSZT, BLOKK, VÁLT, MÁSOL, TVÁLT, TÖRÖL, SZÉTVET, SRAFFOZ, LISTA, TÜKRÖZ, MOZGAT, FORGAT, LÉPTÉK, NYÚJTÁS.**

2. ábra

Ha az előválasztás kapcsolót kikapcsoljuk, akkor mindezen parancsok kiadását követően kell megadni a rajzelemeket, amelyekre vonatkoztatjuk a parancsokat. Ugyanígy a következő parancsok esetében is, melyek az előválasztás kapcsoló állásától függetlenül nem fogadják el a parancs kiadása előtt kijelölt rajzelemeket:

ATTEDIT, MEGTÖR, LETÖR, DPEDIT, DPATTE, EGYESÍT, HOSSZABBÍT, EXTEND, ILLESZT, KIVON, KMETSZET, LEKEREKÍT, PÁRH, SPLINEDIT, VLEDIT, METSZÉS, TVEDIT. Ilyenkor a parancs kiadása után megjelenik a *Válasszon objektumokat* prompt a parancssorban, hogy válasszuk ki a rajzelemeket. Az előválasztás beállítására használható a PICKFIRST rendszerváltozó értékadása is. E rendszerváltozónak 1 értéket adva be-, 0 érték esetén kikapcsoljuk az előválasztást.

- ☑ **Shift használata a kiválasztási halmaz bővítésére:** a kiválasztott rajzelemek sorozata bővíthetőségét szabja meg. Ha a kapcsolót kikapcsoljuk, akkor a rajzelemek egymás utáni kijelölésével azok a kiválasztási listára kerülnek. Erről a listáról a **Shift** billentyű lenyomása melletti megismételt rajzelemre kattintással lehet elemeket visszavonni. A kapcsoló bekapcsolt állapotában a kiválasztási lista bővítéséhez is a **Shift** billentyű lenyomása melletti rajzelemkijelölés szükséges. A hozzáadás beállítására használható a PICKADD rendszerváltozó értékadása is. E rendszerváltozónak 1 értéket adva be-, 0 érték esetén kikapcsoljuk a fenti módú hozzáadást.
- ☑ **Vontatás egérgomb lenyomásakor:** a kijelölőablak lenyomva vontatásának beállítása. Ha a kapcsoló be van kapcsolva, akkor az elemkiválasztó kijelölőablak első sarkának kijelölése (a bal egérgomb lenyomása) után gumivonalzó jelenik meg, amellyel körülhatárolva a kiválasztandó rajzelemeket az ablak átlósan másik sarkát jelöljük ki. A kattintás után a teljes egészükben az ablakba eső rajzelemeket választjuk ki (a rajzelemeknek nincsenek az ablakból kilógó részeik).

Ha a kapcsoló ki van kapcsolva, akkor az elemkiválasztó kijelölőablak sarkait a gumivonalzó keret nélkül adjuk meg. A lenyomva vontatás beállítására használható a PICKDRAG rendszerváltozó értékadása is. E rendszerváltozónak 1 értéket adva be-, 0 érték esetén kikapcsoljuk a fenti módú beállítást.

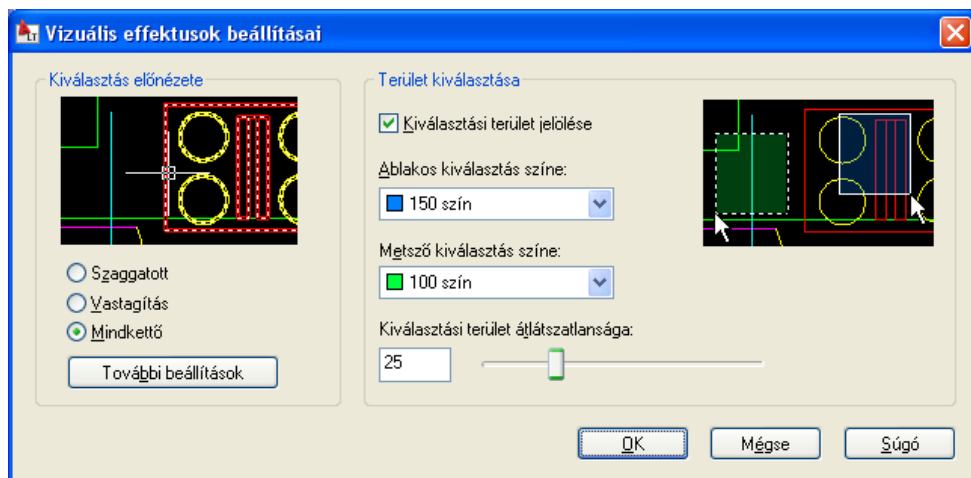
- ☑ **Automatikus kiválasztási ablak:** alapértelmezett ablakos kijelölés választása. Ha a kijelöléshez a bal sarok – jobb sarok sorrendet választjuk, akkor csak a kijelölőablakba teljes egészükben beleeső rajzelemeket jelöljük ki. A jobb sarok – bal sarok

sorrendben megadott kijelölőablak kiválasztja azokat a rajzelemeket is, amelyeket elmetesz, tehát nincsenek teljesen a kijelölőablak területén.

Az alapértelmezett ablakos kijelölés beállítására használható a PICKAUTO rendszerváltozó értékadása is. E rendszerváltozónak 1 értéket adva be-, 0 érték esetén kikapcsoljuk a fenti alapértelmezett ablakos kijelölést.

- ☑ **Objektumcsoport kiválasztása a csoport elemével:** bejelölve a csoport egyik elemének kiválasztása hatására az aktuális térben található összes olyan elem kiválasztásra kerül, amely a kiválasztási feltételeknek eleget tesz (például a zárt fóliákon levő elemek nem választhatók ki). Egy rajzelem egyszerre több csoport tagja lehet.
- ☑ **Asszociatív sraffozás:** bekapcsolt állapotában asszociatív sraffozás választásakor a határobjektum is kiválasztásra kerül.

A **Fogók** csoportban a kiválasztott fogók megjelenésével kapcsolatos beállításokat adhatunk meg (lásd alább, a *Fogók beállítása* részben).

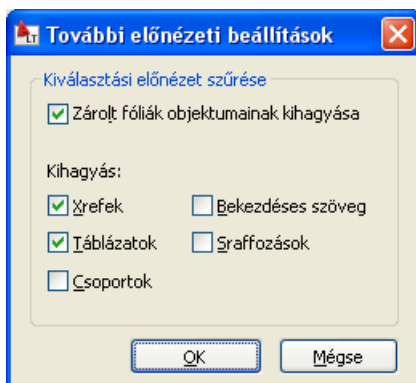
3. ábra

A **Kiválasztás előnézete** csoportban a kiválasztást segítő, a mutató alatti rajzelemek megjelenítését szabályozzuk. Ez a 2006-os változatban megjelent lehetőség. A jelölőnégyzetekkel adjuk meg, hogy a különleges megjelenítés parancskiadást követően (**Ha egy**

parancs aktív) vagy akkor is érvényesüljön, ha nincs aktív parancs, azaz előválasztáshoz (**Ha nincs aktív parancs**). A megjelenítés módját a **Vizuális effektusok beállításai** nyomógombparancssal adjuk meg (lásd a 3. ábrát).

A **Kiválasztás előnézete** csoportban állítjuk be a mutató alatti rajzelemek megjelenését, amely lehet szaggatott, vastagított, illetve mindkettő.

A **További beállítások** gombbal adjuk meg azt, hogy mit zárunk ki ebből a megjelenítésből (lásd a 4. ábrát). A **Zárt főlíák objektumainak kihagyása** jelölőnégyzettel a zárt, lelatolt rétegeken lévő objektumokat zárjuk ki, hiszen azokat amúgy sem lehet kiválasztani. Az ilyen objektumok mellett átmenetileg lakat jelenik meg, ha a mutatóval megközelítjük azokat.

4. ábra

A nem zárt rétegeken is kizárhatjuk az Xref, táblázat, csoport, bekezdéses szöveg és sraff objektumokat. Ennek akkor van értelme, ha a rajz az adott nagyításban már túl zsúfolt, és a kiemelt megjelenítés már nem segíti, hanem zavarja az áttekinthetőséget és kiválasztást.

A **Terület kiválasztása** csoportban állítjuk be a „gumivonalzóval”, vagyis az egér húzásával meghatározott téglalappal történő kiválasztás során a kijelölő négyszög megjelenését. Ez a hatás akkor jelenik meg, ha bekapcsoljuk a **Kiválasztási terület jelölése** jelölőnégyzetet. Beállíthatjuk az ablakos és a metsző kiválasztási módszerhez tartozó színeket. A **Kiválasztási terület átlátszatlansága** mezőben, illetve csúszkával a négyszög átlátszóságát adjuk meg. Érdemes viszonylag alacsony számot (25 körül) beállítani, hogy lásuk, milyen elemek kerültek a kiválasztó dobozba.

A bármely módon kiválasztott rajzelemeket a program a parancs-sorban visszaigazolja a „*Válasszon objektumokat: n talált, m összesen*”, ismételt kijelölés esetén „*n talált (n másodpéldány)*” üzenettel.

Ha a kiválasztási listából eltávolítunk rajzelemeket, akkor az üzenet megváltozik: „Válasszon objektumokat: *n* talált, *m* eltávolított”.

RAJZELEM-KIVÁLASZTÓ PARANCS

A kiválasztási halmazok a következő négy módszerrel hozhatók létre:

- ✦ Egy módosító parancs kiadása után, választjuk ki az objektumokat, majd megnyomjuk az **Enter** billentyűt.
- ✦ Kiadjuk a **KIJELÖL** parancsot, majd kiválasztjuk a kívánt objektumokat és megnyomjuk az **Enter** billentyűt.
- ✦ A mutatóeszköz segítségével választjuk ki az objektumokat.
- ✦ Csoportokat hozunk létre, melyek részei kiválaszthatók a Properties palettából.

A rajzelemek kiválasztásának egyszerűbb módjait korábban ismertettük. Ebben a fejezetben a kiválasztás minden részletét leírjuk.

A rajzelem előzetes kiválasztását a **KIJELÖL** parancssal jelezhetjük a rendszernek. Ennek paraméterezése megegyezik a parancsok kiadása után megjelenő „Válasszon objektumokat” promptrá adható válaszokkal. Hibás paraméterezés esetén a következő üzenet jelenik meg a parancssorban:

„Érvénytelen választás* Megadható egy pont vagy Ablak / Utolsó / Metsz / DOBOZ / MIND / Felfűz / APolygon / MPolygon / Csoport stb”, azaz felkínálja a lehetséges paramétereket. Ezeket és a hibaüzenetben nem említett, de alkalmazható opciókat a fenti sorrendben írjuk le (a paraméter megadásához elegendő a nagybetűket megadni):

Pont: kiválasztás a céldobozzal a rajzelemre rámutatva majd kattintva. Pontot megadhatunk abszolút koordinátáinak parancssorba gépelésével is. Egymást keresztező vonalakra ne mutassunk így, mert a kiválasztás eredménye – hogy melyik rajzelemet választja végül ki a program – ilyenkor bizonytalan. A nem egy vonalból álló rajzelemek szélső vonalát kell kijelölni, nem a belsejét (például körnek, sokszögnek, gyűrűnek). Ha a kijelölt pont nem rajzelem része, akkor a program ablakos kijelölés első pontjának tekinti.

Ablak: ezt a paramétert választva olyan rajzelemeket választhatunk ki, amelyeket teljes egészükben a megadott ablakkal körülhatárolni tudunk. A program a paraméter megadását követően kéri az ablak sarokpontjait:

„*Első sarokpont*”, „*Másik sarokpont*”. Ezeket a szálkereszt pozicionálásával, kattintással, majd a bal egérgomb folyamatos nyomva tartása mellett elmozgatott kurzorral jelöljük ki. Ahol a művelet végén a bal egérgombot felengedjük, ott lesz a második sarokpont.

Utolsó: az utolsóként létrehozott és még a képernyőn látható rajzelemet jelöli ki. Egyetlen rajzelemre vonatkozik.

Metsz: hasonló az *Ablak* opcióhoz, de ezt a paramétert választva olyan rajzelemeket választhatunk ki, amelyeket részben vagy teljes egészükben a megadott ablakkal körülhatárolni tudunk, azaz az ablak azokat a rajzelemeket is kiválasztja, amelyekbe belemetsz. A program a paraméter megadását követően kéri az ablak sarokpontjait.

DOBOZ: rövidítés nélkül kell begépelni. Ez az opció az ablakossal *Window* megegyező kiválasztást tesz lehetővé, ha balról jobbra adjuk meg az ablak sarokpontjait, és a *Metsző* kiválasztást alkalmazza, ha az ablak sarkait jobbról balra adjuk meg.

MIND: a rajz összes elemét – még a lezárt és befagyasztott fóliák objektumait is – kiválasztja.

Felfűz: felfűző opció, minden olyan elemet kiválaszt, amelynek van közös pontja a megadott szakaszokkal. Hasonlít az *Mpoligon* opcióhoz, de itt a kiválasztó sokszög nem zárt.

APolygon: az elemeket csúcspontjaival megadott sokszöggel választjuk ki. A sokszög oldalai gumivonalzószerűen mozognak. Az opció paraméterei a sokszög csúcspontjai. Ezeket koordinátáikkal is megadhatjuk.

A sokszög tetszőleges, de önmagát nem metsző alakú lehet. Minden elemet kiválaszt, amely teljes egészében a sokszögön belül helyezkedik el, tehát az *Ablak* opcióhoz hasonlít. A kiválasztást az **Enter** vagy a **szóköz** billentyű lenyomása fejezi be.

MPoligon: az elemeket itt is csúcspontjaival megadott sokszöggel választjuk ki, melyet a rendszer automatikusan bezár. A sokszög oldalai gumivonalzószerűen mozognak. Az opció paraméterei a sokszög csúcspontjai. Ezeket koordinátáikkal is megadhatjuk. A

sokszög tetszőleges, de önmagát nem metsző alakú lehet. Minden elemet kiválaszt, amely legalább részben a sokszögön belül helyezkedik el, tehát a *Metsz* opcióhoz hasonlít. A kiválasztást az **Enter** vagy a **szóköz** billentyű lenyomása fejezi be.

Csoport: kiválasztja a megjelölt csoport összes elemét.

Osztály: kiválasztja a megjelölt osztályozási séma összes elemét. Ezek rendszerint alkalmazásokból (például AutoCAD Map) származnak és megjelennek az objektum tulajdonságpalettáján is.

Hozzáad: ha korábban a kivonó módba kapcsolunk, akkor ezzel az opcióval kapcsolunk ismét hozzáadó módba. Ez a kiválasztás alapértelmezett módja.

Kivon: az opciót választva a továbbiakban megadott rajzelemeket törli a kiválasztási listáról.

Többszörös: többszörös mód, keresztező objektumok mindegyikének kiválasztására. Így egy objektumot akár többször is kijelölhetünk, a program az **Enter** vagy a **szóköz** billentyű lenyomása után pásztázza végig az objektumokat, kiszűrve az ismétléseket („*n kiválasztásból m talált*” üzenetet adva).

Előző: a megelőző kiválasztást ismétli meg, akkor is, ha közben az előzőleg kiválasztott objektumokon műveletet végeztünk (szükséges, hogy a rajzelemek még létezzenek, azaz a rajtuk az előző kijelölés után végzett parancs ne a törlés legyen).

Vissza: a véletlenül, tévedésből hozzáadott elemeket kiveszi a kiválasztási listából. Lépésenként mehetünk vissza, minden **U** lenyomása az előző kiválasztási lépést törli.

AUto: automatikus elemmegadást tesz lehetővé. Ha a megadott pont egy rajzelem része, akkor kiválasztja a rajzelemet, egyébként a *Doboz* paraméternek megfelelő első pontot jelöli ki, és a további kiválasztás is a *Doboz* opció szerint működik.

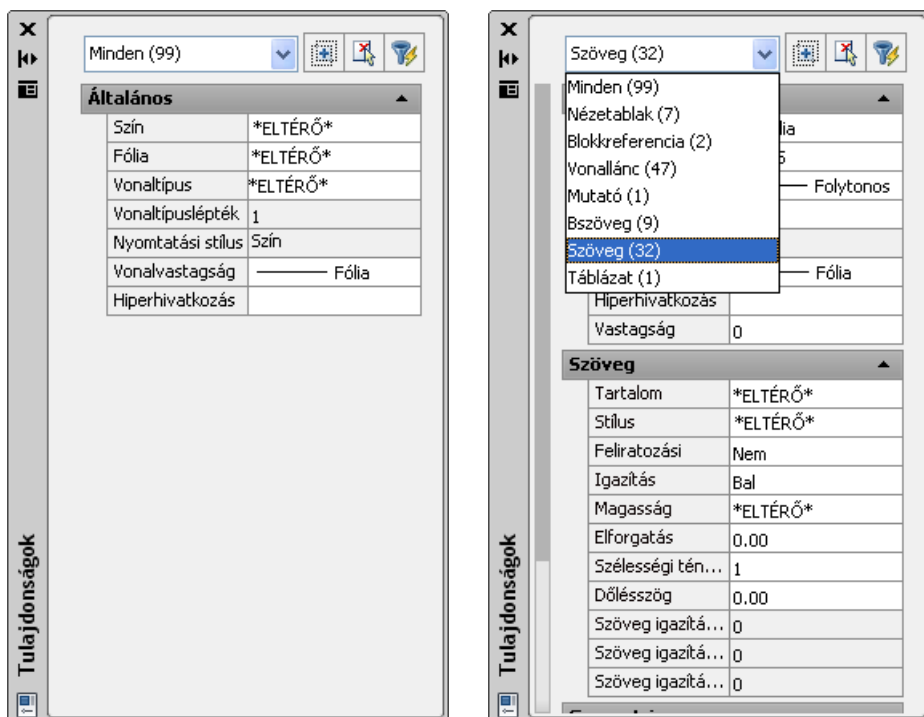
eGyszerű: egyszerű kiválasztás egyetlen elem vagy elemcsoport kijelölésére. Utána befejeződik a kijelölés.

Általában az **Enter** vagy a **szóköz** billentyű lenyomása befejezi a kiválasztást. Ha a jobb egérgombbal fejezzük be a kijelölést, akkor a kiválasztott rajzelemek kijelölése megszűnik.

KIVÁLASZTÁS A TULAJDONSÁGOK PALETTÁBAN

A Tulajdonságok paletta több lehetőséget biztosít a kiválasztásra, illetve a kiválasztási csoport egyes objektumtípusai kijelölésére, amelynek tulajdonságait azonnal beállíthatjuk a palettán (lásd az 5. ábrát).

A Tulajdonságok paletta mutatja az aktuális beállításokat. Ha előzetesen több rajzelemet választottunk ki, akkor azok közül a paletta felső listájában tovább választhatunk. A rajzelem-tulajdonságok szerinti szűrésre használható a paletta Gyors kijelölés gombja.

5. ábra

Az Objektumok kiválasztása gomb megszünteti a csoportos kiválasztást, illetve lenyomott állapotában új kiválasztást készíthe-

tünk (melynek célja a rajzelemek tulajdonságainak egyidejű módosítása). Ilyenkor kattintgatással választjuk ki a rajzelemeket. A kattintgatások visszaigazolására a rajzelemen megjelennek a fogantyúk és a vonalak szaggatott vonaltípussal látszanak, valamint a parancssorban is visszatükröződik a művelet. A Tulajdonságok paletta első listájában azonban a kiválasztás befejezéséig a *Nincs kiválasztás* listaelem látszik. Csak a kiválasztás végén, amikor megnyomjuk az **Enter** vagy a **szóköz** billentyűt jelenik meg a palettában a kiválasztási halmaz. A listában ekkor összegezve látjuk az egyes kategóriák kiválasztott elemszámait is (lásd az 5. ábra jobb oldalát). Az összes szöveg kiválasztásához például nyomjuk meg a **Ctrl+A** billentyűkombinációt, illetve adjuk ki a **Szerkesztés/Kiválasztás - Összes** parancsot, majd a listából válasszuk a Szöveg elemet.

A nyomógomb átállítja a PICKADD rendszerváltozó értékét. Bekapcsolt állapotában a kiválasztási halmaz kattintásokkal bővíthető. A bekapcsolt állapotot jelzi a nyomógomb formája, ekkor a PICKADD rendszerváltozó értéke 0. Kikapcsolt állapotban a rendszerváltozó értéke 1, és a nyomógomb a formában jelenik meg. Ekkor a kiválasztási halmaz a **Shift** billentyű nyomva tartása közben bővíthető.

A Gyors kijelölés gombbal párbeszédpanelt jeleníthetünk meg, amelynek segítségével a Tulajdonságok palettában megjelenő kiválasztási halmaz rajzelemtulajdonságok alapján bővíthető, vagy szűkíthető (lásd a 6. ábrát).

KIVÁLASZTÁSI HALMAZ GYORSKIJELÖLÉSEL

A gyorskijelölés a Tulajdonságok paletta megjelenítése nélkül is használható. Ekkor indításához az **Eszközök/Gyors kijelölés** parancsot, vagy a parancssori **GYKIJELÖL** parancsot, illetve az **Alap** szalag Gyors kijelölés ikonját alkalmazzuk. Minden objektumot kiválaszt a Kiválasztás - mind ikon.